

Bestemmingsplan Maasvlakte 2

Bijlage: Zienswijzenrapportage Notitie Reikwijdte en Detailniveau

Beantwoording d.d. 17 juli 2017

Deel A - Binnengekomen reacties:

1. TenneT TSO B.V., Postbus 718 6800 AS Arnhem
2. Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, Directie Risico- en Crisisbeheersing, Wilhelminakade 947 Rotterdam
3. Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland, Bezuidenhoutseweg 50 2594 AW Den Haag
4. College B&W Gemeente Westvoorne, Postbus 550 3235 ZH Rockanje

Deel B – Advies Commissie voor de m.e.r.

Deel A – Binnengekomen reacties

Zienswijze	Naam	Deelreactie	Antwoord	Aanpassing Notitie R&D
1.1	TenneT TSO B.V.	<p>De kabels van het net op zee Hollandse Kust (zuid) zullen aanlanden op Maasvlakte 1. Bij de kruising van de Maasmond loopt het tracé van de kabels van het net op zee HKZ tot de aanlanding over het plangebied van de herziening van Bestemmingsplan Maasvlakte 2. Het tracé loopt over Maasvlakte 1 nabij de grenzen van het Bestemmingsplan Maasvlakte 2 naar het 380 kV station van TenneT.</p> <p>Gegeven bovenstaande verzoeken wij u de effecten op het tracé voor het net op zee Hollandse Kust (zuid) mee te nemen in het MER voor de herziening van het Bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>	<p>Het kabeltracé voor het project Net op zee - Hollandse Kust Zuid (HKZ), met een totale lengte van ca. 49 km, valt over een lengte van ca. 2 km) binnen het bestemmingsplangebied, namelijk op zee vanaf de kust van Maasvlakte 1 tot de gemeentegrens op zee. Voor het project HKZ is een (rijks)inpassingplan in voorbereiding, dat de ruimtelijke inpassing van het kabeltracé bepaalt en waarbij de effecten op de omgeving worden onderzocht.</p> <p>Het tracé voor net op zee HKZ is nog niet bekend, zodat de effecten daarop nog niet kunnen worden bepaald. Het uitgangspunt bij de herziening van het Bestemmingsplan Maasvlakte 2 is dat een ruimtelijke inpassing van het project HKZ in het plangebied niet wordt belemmerd.</p>	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
1.2	TenneT TSO B.V.	Voor eventuele toekomstige aansluitingen van gebieden voor windenergie op zee die in aanmerking komen voor aansluiting op het bestaande hoogspanningsstation Maasvlakte van TenneT, zal opnieuw een integrale afweging van alternatieven worden gemaakt.	In het nieuwe bestemmingsplan Maasvlakte 2 zijn voorkeurlocaties (aanlandingszones) voor de toekomstige aanlanding van kabels en leidingen aangeduid. Deze voorkeurslocaties zijn op globale overwegingen van ruimtelijke en milieukundige aard gebaseerd. De feitelijke inpassing en de beschrijving van de effecten zal	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2. Een globale afweging van de aanlandingsmogelijkheden is

		Gegeven deze mogelijke toekomstige ontwikkelingen, verzoeken wij u aanlandopties en tracés voor kabels voor toekomstige offshore windenergiegebieden ook te onderzoeken in dit MER.	moeten worden onderzocht in het kader van de betrokken projecten.	gemaakt en voorkeurslocaties / aanlandingszones op de verbeelding zijn aangeduid.
2.1	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond	De afdeling Risicobeheersing van de VRR kan zich vinden in de opzet die voor het MER is gekozen. Zij blijft graag betrokken bij het project zodat zij in een later stadium in de gelegenheid is te adviseren over de verschillende veiligheidsaspecten van dit project.	Mededeling, in dank aanvaard. Gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf zullen de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond blijven betrekken in dit project als vooroverlegpartner en doen graag daar waar noodzakelijk een beroep op haar advies.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
3.1	Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	Zoals in de NRD aangegeven is het bestemmingsplan uit 2008 ruimte ingericht voor duurzame chemie en biobased industrie, die sterk met elkaar verband houden. Er is nu ook ruimte ingericht voor maritieme industrie, m.n. voor de afbraak en recycling van olie- en gasboorplatforms en voor de opbouw van (delen) van windparken op zee. Wij ondersteunen deze ontwikkeling, maar dit neemt wel ruimte in beslag voor mogelijke ontwikkeling van chemie (duurzaam, biobased). Wij zouden graag zien dat in het MER een inschatting wordt gemaakt van de mogelijke behoefte van deze chemie om zo te bezien of	Aan het nieuwe bestemmingsplan Maasvlakte 2 liggen nieuwe prognoses ten grondslag van de verwachte ontwikkelingen in de voor Maasvlakte 2 relevante bedrijfssectoren. In het bestemmingsplan is opnieuw een ruimtelijke vertaling gemaakt van de verwachte vraag naar gronden vanuit deze sectoren. Daarbij wordt nadrukkelijk ook rekening gehouden met de vraag naar gronden voor investeringen in (biobased) chemische industrie en mogelijkheden deze te clusteren.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

		voldoende ruimte aanwezig blijft voor de ontwikkeling.		
3.2	Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	<p>Bij aanvullende ontwikkelingen (p.14) wordt aangegeven dat mogelijk meerdere kabels op de Maasvlakte 2 aanlanden, zoals van het toekomstige windpark Hollandse Kust Zuid. Dit wordt niet meegenomen in deze procedure. Inmiddels is bekend geworden dat het Rijk de beslissing heeft genomen de aanlanding van het net op zee Hollandse Kust (zuid) aan de noordkant van de Maasvlakte te laten plaatsvinden.</p> <p>Het lijkt ons derhalve zinvol daarmee al in deze bestemmingsplanprocedure rekening mee te houden.</p>	<p>Voor het project net op zee – Hollandse Kust Zuid (HKZ) is een (rijks)Inpassingplan in voorbereiding, dat de ruimtelijke inpassing van het kabeltracé bepaalt en waarbij de effecten op de omgeving worden onderzocht.</p> <p>Het uitgangspunt bij de herziening van het Bestemmingsplan Maasvlakte 2 is dat een ruimtelijke inpassing van het project HKZ in het plangebied niet wordt belemmerd.</p> <p>Zie ook het antwoord op deelreacties 1.1 en 1.2</p>	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
3.3	Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	<p>In het MER en de Passende beoordeling zal o.a. worden aangegeven welk effect de huidige en toekomstige bedrijven hebben op de nabijgelegen natuur (N2000) door de depositie van stikstof (NOx). In het bestemmingsplan uit 2008 is hiervoor al een beoordeling gemaakt, waarvan ook gebruik is gemaakt bij het vastleggen van economische ontwikkelingsruimte op Maasvlakte 2.</p> <p>Wij vragen u het in het MER zichtbaar te maken welke wijzigingen mogelijk optreden door wijzigingen in het ruimtegebruik van de diverse bedrijven.</p>	<p>In het MER en de Passende beoordeling zijn de (veranderingen in de) stikstofdeposities berekend en inzichtelijk gemaakt, onder andere door vergelijking van de deposities van volledig gerealiseerde nieuwe bestemmingen (de plansituatie) met de deposities van volledig gerealiseerde vigerende bestemmingen (de autonome ontwikkeling). Daarnaast wordt uiteraard een vergelijking met de huidige situatie gemaakt.</p>	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

3.4	Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	Daarbij vragen we u ook aan te geven of en welke schonere technieken zijn of kunnen worden toegepast om tot een lagere stikstofdepositie te komen.	In het MER is aandacht gegeven aan de mogelijkheden van schonere technieken, waaronder de mogelijkheden om de stikstofdeposities te beperken. De voor de planontwikkeling benodigde ontwikkelingsruimte wordt bepaald op grond van de stand der techniek, wat tot uitdrukking komt in de emissiekentallen. Over de toepassing van schone(re) technieken wordt besloten bij de vergunningverlening.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
3.5	Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland	Daarbij vragen wij u ook aan te geven welke impact dit heeft op de N2000-gebieden.	In de Passende beoordeling zijn de mogelijke effecten van de volledige planontwikkeling (plansituatie), waaronder de bijdragen aan de stikstofdeposities in N2000-gebieden bepaald. De beoordeling van de mogelijke <i>ecologische</i> effecten van gereserveerde ontwikkelingsruimte is onderzocht in de Passende beoordeling van het PAS.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.1	Gemeente Westvoorne	In de NRD staat dat een aanvraag wordt ingediend om op grond van de experimenteerbepaling uit de Crisis- en Herstelwet het nieuwe plan vorm te mogen geven. Wij verzoeken u een toelichting te geven op de inhoud van deze ontheffingsaanvraag. Afhankelijk van de wijze van gebruikmaking van de mogelijkheden uit de CHw kan dit immers gevolgen hebben voor de invulling van de planMER.	Voor de onderhavige planwijziging is geen gebruik gemaakt van de aanmelding van het plangebied voor de 15e tranche van het besluit Crisis- en herstelwet ('bChw'). De mogelijkheden die deze aanmelding biedt worden waarschijnlijk gebruikt bij een volgende wijziging van het bestemmingsplan. Voor de inhoud van de aanmelding verwijzen wij naar de gepubliceerde 15e tranche. Daarnaast zijn de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf graag bereid tot overleg en toelichting op deze aanmelding.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

			<p>Voor de volledigheid merken wij op dat het gehele havengebied, dus ook de Maasvlakte, reeds in de 5e tranche is aangemeld als ontwikkelingsgebied in de zin van de Chw. Van de daarbij behorende mogelijkheden wordt ook bij de thans voorgenomen planwijziging gebruik gemaakt. Van deze mogelijkheden is ook gebruik gemaakt bij de in 2014 vastgestelde andere havenbestemmingsplannen: er is met het oog op veiligheid een planregel met bouwvoorschriften opgenomen. Een vergelijkbare planregel is opgenomen in het onderhavige concept-ontwerpbestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>	
4.2	Gemeente Westvoorne	<p>Volledigheidshalve verzoeken wij u in het planMER duidelijk te beschrijven welke gebieden bij de beoordeling worden betrokken. Op voorhand is immers reeds duidelijk dat grote delen van Westvoorne tot het studiegebied behoren, bijvoorbeeld door de ligging van veiligheids- en geluidscontouren.</p>	<p>Het MER beschrijft en onderbouwt voor ieder deelaspect de afbakening van het studiegebied. Voor een aantal milieuthema's behoren (delen van) de gemeente Westvoorne tot het studiegebied.</p>	<p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>
4.3	Gemeente Westvoorne	<p>Daarnaast verzoeken wij u rekening te houden met initiatieven buiten het plangebied met een mogelijke inperking van effecten. Te denken valt aan de plannen voor de innovatiezone aan de noordoever van het Oostvoornse Meer.</p>	<p>Bij de herziening van het bestemmingsplan is rekenschap gegeven van relevante initiatieven buiten het plangebied. De plannen voor de innovatiezone zijn ons bekend. In verband daarmee zijn destijds inkepingen in de veiligheidscontour voor de Maasvlakte opgenomen. Wij verzoeken u om gemeente Rotterdam en Havenbedrijf concreet op de</p>	<p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>

			hoogte te houden van de stand van zaken van deze en andere relevante ontwikkelingen.	
4.4	Gemeente Westvoorne	<p>Met het bestemmingsplan Maasvlakte 2 uit 2009 werd, naast planologische gebruiksruimte op de haventerreinen, ook de fysieke aanleg van het havengebied zelf mogelijk gemaakt. Voor deze aanleg is een uitgebreid milieueffectrapport opgesteld. Inmiddels is duidelijk zichtbaar dat zich de nodige veranderingen hebben voorgedaan in de geografie van de regio. Een sterk proces van verlanding en verslibbing heeft bijvoorbeeld effecten op de kust, evenals op de economische mogelijkheden en daarmee de leefbaarheid in de omgeving. Nu het bestemmingsplan Maasvlakte 2 integraal wordt herzien is dit dan ook een uitstekend moment om de effecten van de aanleg van Maasvlakte 2 op de wijdere leefomgeving te bezien. Wij verzoeken u dan ook om de morfologische effecten van de aanleg van Maasvlakte 2 op de omgeving in beeld te brengen.</p>	<p>De ontwikkelingen in de lopende planperiode en de daarbij ontstane effecten worden geëvalueerd op basis van de lopende monitoringprogramma's. De morfologische effecten van de aanleg van Maasvlakte 2 komen aan bod in het Monitoring en Evaluatieprogramma (MEP) Aanleg. De aanleg van volgende fasen geschiedt binnen een gesloten buitencontour en heeft geen morfologische effecten.</p>	<p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>
4.5	Gemeente Westvoorne	<p>Wij verzoeken u duidelijk aan te geven of en welke recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden in het nieuwe plan worden geboden op de zachte zeevering en de voorliggende kust.</p>	<p>In het nieuwe plan wordt aangegeven welke recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden worden geboden op de zachte zeevering, voor zover gelegen binnen de plangrenzen.</p>	<p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>

4.6	Gemeente Westvoorne	Daarnaast verzoeken wij u om, wanneer dit het geval is, de impact van deze ontwikkelingen in het planMER te beschrijven.	Het MER en de Passende beoordeling beschrijven de mogelijke effecten van de recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.7	Gemeente Westvoorne	Daarbij gaan wij er van uit dat eventuele nieuwe ontwikkelingen pas mogelijk worden gemaakt wanneer blijkt dat hier regionaal draagvlak voor is.	Regionale afstemming vindt onder andere plaats in het kader van het vooroverleg. Daarnaast kunnen stakeholders hun belangen inbrengen met een zienswijze op het ontwerp. De uitkomsten van het overleg en de zienswijzen worden betrokken bij het ontwerpbesluit.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.8	Gemeente Westvoorne	Specifiek vragen wij aandacht voor het onderzoeken van de effecten van een recreatieve doorontwikkeling in combinatie met het voornemen om de zachte zeewering mede te benutten voor de bouw van nieuwe windmolens.	Het MER beoordeelt de effecten van de aanwezigheid van windturbines op de harde en zachte zeewering van Maasvlakte 2 in combinatie met de effecten van recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden van de zachte zeewering.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.9	Gemeente Westvoorne	Wij gaan er van uit dat de bestaande afspraken over de aspecten geluid en veiligheid onverkort gehandhaafd blijven. Volledigheidshalve verzoeken wij u dan ook het handhaven van de bestaande geluids- en veiligheidscontouren als vaststaand uitgangspunt in het planMER te benoemen.	De bestaande geluidszone en veiligheidscontour zijn het uitgangspunt bij de voorgenomen planherziening. Er is geen aanleiding tot aanpassing van de geluidszone. Momenteel loopt nog onderzoek naar de inpassing van een nieuw bezoekerscentrum (havenervaringscentrum (HEC)). De resultaten daarvan zijn nog niet bekend, maar kunnen in	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

			het ontwerp aanleiding tot aanpassing van de veiligheidscontour zijn.	
4.10	Gemeente Westvoorne	De impact van industriewater op de kwaliteit van de leefomgeving is groot. Er wordt daarom reeds enkele jaren gewerkt aan een opzet voor een planologisch verkaveling van geluid. Ook in de recente Koepelovereenkomst tussen Havenbedrijf en gemeente wordt dit systeem benoemd. De introductie van een systeem van geluidverkaveling heeft invloed op de productie van geluid en de beheersbaarheid daarvan in relatie tot het haven-industrieel complex en het plangebied. Het is daarmee relevant voor het planMER. Graag horen wij de stand van zaken in de ontwikkeling van een geluidverkavelingsplan.	De mogelijkheid van geluidverkaveling is ook voor Maasvlakte 2 onderzocht. Geluidverkaveling is een instrument om de geluidbelasting over de beschikbare gronden te verdelen en heeft weinig of geen gevolgen voor de geluidbelasting in de eindsituatie. Omdat de geluidruimte voor Maasvlakte 2 op de bestemmingen gebaseerd is heeft geluidverkaveling voor dit plangebied weinig meerwaarde. Om de geluidbelasting op de omgeving te beperken is in het plan een maatstaf gesteld voor het gebruik van stille techniek. Daarvan kan alleen per geval gemotiveerd worden afgevoerd.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.11	Gemeente Westvoorne	Daarnaast vragen wij de systematiek van geluidverkaveling in het nieuwe bestemmingsplan te betrekken en de effecten ervan te onderzoeken in het planMER.	Zie het antwoord op 4.10	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.12	Gemeente Westvoorne	Bij de uitwerking van het aspect geluid in het planMER kan uiteraard ook gebruik worden gemaakt van de eerste resultaten van de metingen die thans in het kader van het Geluidmeetnet worden uitgevoerd. Op die	De definitieve resultaten van het Geluidmeetnet worden in augustus 2017 verwacht. Dit is te laat om ze mee te kunnen nemen in het MER. Op basis van de te zijner tijd beschikbare resultaten zal bekeken worden wat de betekenis voor de praktijk en het voorgenomen besluit is.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

		manier zijn de eerste uitkomsten van dit onderzoek ook direct toepasbaar in de praktijk.		
4.13	Gemeente Westvoorne	In de Havenvisie 2030 is uitgesproken dat Rotterdam zich ontwikkelt tot de meest duurzame haven ter wereld. Daaruit spreekt een stevige duurzaamheidsambitie, die wij uiteraard ondersteunen. In de NRD komt deze ambitie naar onze mening nog onvoldoende naar voren. Wij vragen u een duidelijke beschrijving in het planMER op te nemen waaruit deze duurzaamheidsambitie blijkt.	In het MER en bestemmingsplan is duidelijk beschreven hoe inhoud wordt gegeven aan duurzaamheidsambities voor Maasvlakte 2, mede in het licht van de Havenvisie 2030.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.14	Gemeente Westvoorne	Op basis van de Koepelovereenkomst met het Havenbedrijf en Westvoorne is overeen gekomen dat bedrijven die zich op de Hartelstrook willen vestigen, moeten aantonen gebruik te maken van de best beschikbare technieken (BBT). Het Havenbedrijf heeft verder aangegeven ook voor de Hartelstrook te streven naar toepassing van innovatieve technieken die boven het niveau van BBT liggen (de zogenaamde BBT+). Dit om de impact van het havengebied op de leefomgeving te beperken. Hier liggen ook zeker kansen voor de toekomst. Wij constateren echter dat de termen BBT en BBT+ in de NRD in het geheel niet voorkomen. Dit terwijl juist hiermee invulling kan worden gegeven aan de effectbepaling het planMER. Wij verzoeken u dan ook aandacht te besteden aan de (huidige) stand van zaken ten aanzien van BBT en BBT+.	De Hartelstrook ligt buiten het plangebied van Maasvlakte 2. In het MER en het nieuwe bestemmingsplan is voor het hele plangebied uitgegaan van toepassing van de stand der techniek (BBT) en de ontwikkelingen daarin. Over de feitelijke toepassing van de op enig moment actuele stand der techniek wordt besloten in de vergunningen voor bedrijven die zich op Maasvlakte 2 vestigen. Tot nu toe zijn daarmee overigens op Maasvlakte 2 zeer goede resultaten behaald: de twee terminals die zich gevestigd hebben behoren tot de schoonste ter wereld.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

4.15	Gemeente Westvoorne	Daarbij vragen wij u ook in te gaan op de verwachting dat bepaalde huidige BBT+ technieken zich op korte termijn tot reguliere BBT ontwikkelen.	In het MER en het bestemmingsplan wordt uitgegaan van de toepassing van de stand der techniek (BBT) en de verwachte ontwikkelingen daarin. Indien het de verwachting is dat BBT+ zich op termijn ontwikkelt tot BBT wordt daar rekenschap van gegeven.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.16	Gemeente Westvoorne	Graag zien wij van u de bevestiging dat het nieuwe bestemmingsplan nog geen directe bouw titel bevat voor realisatie van windmolens op de buitencontour.	Op grond van het Windconvenant 2009 zijn in het bestemmingsplan windturbines op de buitencontour van Maasvlakte 2 mogelijk gemaakt. In het MER zijn de milieueffecten van de mogelijke windturbineopstellingen in beeld gebracht.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.17	Gemeente Westvoorne	Verder verzoeken wij bij de globale beoordeling van een eventueel medegebruik van de buitencontour voor windmolens ook te kijken naar de effecten voor de beleving van het landschap en de ruimte.	In het MER zijn de effecten van windturbines op de buitencontour van Maasvlakte 2 op landschap en recreatie beoordeeld.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.18	Gemeente Westvoorne	Volgens het NRD worden in het nieuwe bestemmingsplan dubbelbestemmingen toegevoegd die de tijdelijke opwekking van zonne-energie op lege kavels mogelijk maakt. Wij verzoeken u om, naast de effecten van het mogelijk maken van dit tijdelijke gebruik, ook de effecten te onderzoeken van het beëindigen van het gebruik.	In het MER zijn de effecten van het beëindigen van het gebruik niet onderzocht. De enige effecten van uitbreukname zijn het beëindigen van de stroomproductie en de verwijdering en afvoer van de productiepanelen. Eindverwijdering is geen ruimtelijk relevant aspect en daarmee geen onderwerp voor het bestemmingsplan.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

4.19	Gemeente Westvoorne	<p>Een specifiek aandachtspunt in het planMER is wat ons betreft het recent aangekondigde streven van onder andere Rotterdam, om de Noordzee met ingang van 2021 uit te roepen tot Nitrogen Emission Control Area (NECA). Wij ondersteunen de plannen hiervoor van harte.</p> <p>De milieukwaliteit op en rondom Maasvlakte 2, met haar uitstekende bereikbaarheid voor diepgaande schepen, kan een flinke stap voorwaarts maken wanneer de uitstoot van de scheepvaart verdergaand wordt beperkt. Instelling van een NECA is technisch gezien mogelijk en valt daarmee onder de BBT. Daarnaast valt 2021 ruim binnen de planperiode van de nu voorliggende bestemmingsplanherziening. Wij verzoeken u dan ook om in het planMER inzicht te geven in de effecten van een NECA. Het planMER kan dan mede de basis vormen voor instelling van een dergelijke zone.</p>	<p>De mogelijke gevolgen van de invoering van de NECA zijn niet onderzocht in het MER en de Passende beoordeling. Over de daadwerkelijke invoering van de NECA is in juli 2017 besloten. Vanaf 1 januari 2021 moeten nieuwe schepen voldoen aan strenge stikstofnormen. In een studie van het Planbureau van de Leefomgeving (2012) getiteld 'Assessment of the environmental impacts and health benefits of a nitrogen emission control area in the North Sea' zijn de effecten van de NECA al in beeld gebracht voor het hele Noordzee gebied.</p>	<p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>
4.20	Gemeente Westvoorne	<p>Voor aspecten als geur of licht zijn geen wettelijke zones of contouren van toepassing. Het planMER is naar onze mening een goed instrument om de effecten van geur en licht op de leefomgeving in beeld te brengen. Ook kan met het planMER worden onderzocht welke maatregelen mogelijk zijn om de impact van deze aspecten op de natuur en de kwaliteit van leven in het omliggende gebied te</p>	<p>In het MER zijn de effecten van de voorgenomen activiteit op licht en geur beoordeeld.</p>	<p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.</p>

		verbeteren. Wij verzoeken u in de het planMER op deze aspecten in te gaan.		
4.21	Gemeente Westvoorne	In principe ondersteunen wij de bereidheid om een aanpassing van bestemmingen te overwegen die bijdragen aan een efficiënt en duurzaam ruimtegebruik. Zeker wanneer dat per saldo leidt tot een minder grote impact op de kwaliteit van de nabije leefomgeving. Wij vinden het dan ook een gemiste kans dat juist op de terreinen die het dichtsbij het kwetsbare natuurgebied Voornes Duin liggen, geen alternatieven worden onderzocht. Juist op deze terreinen A1 en A2 kan invulling met een minder zware bedrijfsfunctie immers een sterke winst opleveren voor de leefomgeving. Wij verzoeken u ook voor deze terreinen een qua milieu-impact lichtere invulling te onderzoeken.	Het gebruik van de terreinen A1 en A2 wordt beperkt doordat ze niet rechtstreeks via een havenbekken zijn ontsloten. Ze zijn daarmee minder geschikt voor lichtere activiteiten zoals montage/assemblage. De mogelijke effecten van de bestemmingen zijn overigens zodanig beperkt dat ze geen belangrijke bijdrage aan de belasting van de natuur in Voornes Duin veroorzaken.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.22	Gemeente Westvoorne	Voor de terreinen B1-B10 beschrijft het NRD dat wordt uitgegaan van een beperkte functiewijziging. Feitelijk gaat het om een uitbreiding van het Distripark Maasvlakte op Maasvlakte 2. Hoewel het niet per definitie tegen een dergelijke wijziging zijn, kan dit wel effecten hebben op de omgeving. Wij verzoeken u deze effecten te onderzoeken. Daarbij valt onder andere te denken aan de effecten op de verkeersstromen (modal split) en uitstoot van schadelijke stoffen.	In het MER en de Passende beoordeling zijn de effecten van nieuwe bestemmingen onderzocht, waaronder de gevolgen voor verkeersstromen en emissies. Dit geldt ook voor nieuwe bestemmingen voor terreinen B1-B10.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.23	Gemeente Westvoorne	Bij de aanleg van Maasvlakte 2 is voor de verdeling van vervoersstromen gewerkt met	Uit de evaluatie in het kader van het MEP Bestemmingsplan Maasvlakte 2 is gebleken dat	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het

		aannames. Het planMER voor de algehele herziening van het bestemmingsplan is een goed moment om te kijken in hoeverre deze aannames berusten op de werkelijkheid.	het plangebied nog te kort in gebruik is om conclusies over vervoersstromen te trekken. De evaluatie is dan ook vooral gericht op leerpunten. Deze staan in het MEP Bestemmingsplan Maasvlakte 2 beschreven en worden in het monitoringsprogramma van het MER Maasvlakte 2 (2018) meegenomen.	aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.24	Gemeente Westvoorne	Verder vragen wij u de modal split te toetsen aan de oorspronkelijke doelstelling voor Maasvlakte 2...	Zie reactie 4.23.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.25	Gemeente Westvoorne	... en een beschrijving te geven van de impact van toekomstige ontwikkelingen in de modal split.	Het MER beschrijft welke veranderingen er zijn te verwachten in de modal split, en hanteert dit als uitgangspunt bij het bepalen van de verkeerseffecten van de voorgenomen activiteit op Maasvlakte 2.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.
4.26	Gemeente Westvoorne	Wij begrepen uit de toelichting aan onze raadscommissie dat de Commissie voor de m.e.r. inmiddels een bezoek heeft gebracht in het kader van de advisering over de NRD. Wij vragen u om, uiteraard onder uw verantwoording als bevoegd gezag, de Commissie ook de situatie te laten beoordelen vanuit Westvoorne. Een bezoek aan onze gemeente kan een andere en	Wij zullen de Commissie voor de m.e.r. op de hoogte brengen van uw aanbod.	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope van het MER voor de herziening van het bestemmingsplan Maasvlakte 2.

		w aardevolle invalshoek geven op de beoordeling van de diverse aspecten.		
--	--	---	--	--

Deel B – Advies Commissie m.e.r.

Zienswijze	Deelreactie	Antwoord / Aanpassing Reikwijdte en detailniveau
	Achtergrond en besluitvorming/of/probleemstelling, doel, beleid en besluiten	
	<i>Achtergrond, probleemstelling en doel</i>	
5.1	In de Notitie R&D is beschreven dat het proces voor de totstandkoming van het huidige bestemmingsplan Maasvlakte 2 in 1996 is gestart met een onderzoek van het toenmalige kabinet naar de nut en noodzaak voor een havenuitbreiding. De milieugevolgen zijn in het bijbehorende MER uitgebreid beschreven. In het proces is onder meer veel aandacht geweest voor compensatie van natuur. Voor de beeldvorming adviseert de Commissie om de compensatie (inclusief realisatie en borging) kort samen te vatten.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.2	Geef in het MER aan hoe ambities met betrekking tot duurzaamheid zijn uitgewerkt en hoe daar in het voornemen invulling aan wordt gegeven.	Idem
5.3	Ook maakt het voornemen onder meer mogelijk dat grotere windturbines (3 MW -6 MW) in een zone op zowel de harde als de zachte zeevering geplaatst kunnen worden. Het gebied is in de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) aangewezen als geschikt voor de grootschalige ontwikkeling van windenergie. Neem de onderbouwing van de locatie op in het MER.	Idem
5.4	Geef ook aan wat de opgave en stand van zaken voor windenergie in het gebied is, bijvoorbeeld in relatie tot de (doelstellingen in de) partiële herziening Visie Ruimte en Mobiliteit (hierna: VRM) Windenergie Zuid-Holland.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
	<i>Beleidskader, wet- en regelgeving</i>	
5.5	Geef in het MER aan welk beleid en welke wet- en regelgeving relevant zijn voor de Herziening van bestemmingsplan Maasvlakte 2 en of het plan kan voldoen aan de randvoorwaarden die hieruit voortkomen. Ga daarbij, naast hetgeen in hfd.4 van de Notitie R&D is vermeld, in ieder geval in op: <ul style="list-style-type: none"> - Wet geluidhinder - Activiteitenbesluit; 	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.

	<ul style="list-style-type: none"> - Wet milieubeheer - Wet natuurbescherming, die op 1-1-2017 in werking treedt - Programma Aanpak Stikstofdepositie (PAS) - Verordening Ruimte 2014 - Indien aan de orde: Crisis- en herstelwet - VN Klimaatakkoord, Parijs, 2015 - Duurzaamheidsbeleid - Provinciale Verordening Ruimte (windenergie) / Convenant Realisatie Windenergie in de Rotterdamse haven - Geuraanpak kerngebied Rijnmond 2005 - Kaderrichtlijn Water en de Kaderrichtlijn 5 Mariene Strategie 	
5.6	De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor het bestemmingsplan Herziening van bestemmingsplan Maasvlakte 2. Daarnaast zullen mogelijk andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.	idem
	Voorgenomen activiteit en alternatieven	
5.7	Geef aan op welke wijze proactief invulling kan worden gegeven aan de duurzaamheidsambities, zoals energieneutraliteit en de circulaire economie, en hoe bedrijven daarin gefaciliteerd kunnen worden. Denkbaar is dat stappen gemaakt worden op het gebied van transport en hergebruik van restwarmte en afvalproducten.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.8	Geef aan of ook andere mogelijkheden voor duurzame energieopwekking of andere vormen van verduurzaming (bijv. Ontheffing Tijdelijke Natuur) mogelijk worden gemaakt en in hoeverre duurzaamheid kan worden geborgd.	Idem
5.9	Ga in op de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt voor zover deze onderdelen aanzienlijke milieugevolgen hebben, al dan niet in cumulatie met de overige plannen/activiteiten.	idem
	<i>Referentie</i>	
5.10	In hoofdstuk 3.3 van de Notitie R&D wordt aangegeven dat in het MER de milieueffecten van het voornemen met twee referentiesituaties vergeleken zullen worden. De eerste referentiesituatie	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r.

	<p>betreft de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en al vergunde, niet gerealiseerde projecten. Deze definitie wijkt enigszins af van de definitie die de Commissie hanteert.</p> <p>De Commissie gaat voor de referentiesituatie uit van de feitelijke situatie (plus wel vergunde maar nog niet gerealiseerde projecten) én de autonome ontwikkeling bij elkaar opgeteld</p>	Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.11	<p>Ga in de beschrijving van de referentiesituatie ook in op toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in en om het plangebied die met enige zekerheid doorgang zullen vinden, zoals windparken langs de Hollandse kust, de windparken binnen de onderzoekslocaties uit de partiële herziening VRM (zoals bij Hoek van Holland) en de aansluiting op het hoogspanningsnet.</p>	idem
	<i>Alternatieven</i>	
5.12	<p>Onderbouw in het MER op basis van welke informatie keuzes gemaakt worden ten aanzien van flexibele bestemmingen en zones, zodat het proces over de totstandkoming van een haalbaar voorkeursalternatief transparant is voor derden.</p>	<p>Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r.</p> <p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.</p>
5.13	<p>Ten aanzien van de windturbines acht de Commissie het van belang om te onderbouwen hoe de locatiekeuze binnen het plangebied tot stand is gekomen, en op basis waarvan de keuze om twee varianten (met 3 of 6 MW) in het MER te beoordelen, is gemaakt. Geef aan op welke posities de windturbines in beide varianten worden geplaatst en om welk aantal/vermogen het gaat. Grotere turbines hebben meer onderlinge afstanden nodig in verband met windafvangen turbulenties.</p>	idem
	Bestaande milieusituatie en milieugevolgen	
5.14	<p>Onderbouw de keuze van de rekenregels/-modellen waarmee de gevolgen van het voornemen voor geluid, natuur, lucht-, water-, bodemkwaliteit, aantallen gehinderden worden bepaald.</p>	<p>Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r.</p> <p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.</p>
5.15	<p>Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling.</p>	idem
5.16	<p>Geef tevens aan of effecten tijdelijk of blijvend zijn.</p>	idem
5.17	<p>Geef ook aan hoe de milieueffecten gemonitord en geëvalueerd worden.</p>	idem

	<i>Verkeer</i>	
5.18	De Commissie vindt het voor het thema verkeer van belang om een doorkijk te geven naar het totale netwerk in en rondom Maasvlakte 2 vanwege het verband met mogelijke afwikkelings- of verkeersveiligheidsknelpunten voor het wegverkeer en het railtransport buiten het plangebied. Daarbij valt te denken aan congestie op de (aansluitingen van de) A15 in oostelijke richting als gevolg van extra verkeer vanuit Maasvlakte 2. De Commissie adviseert dan ook om met het actuele verkeersmodel van Rotterdam de huidige en toekomstige verkeerssituatie van de referenties en alternatieven (2030) goed te beschrijven.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.19	Tevens dient beschreven te worden welke mogelijke mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden indien zich knelpunten zullen voordoen.	idem
5.20	Het railvervoer is eveneens een belangrijke functie in het plangebied. Ook hiervoor is het van belang om de doorwerking van meer treinverkeer als gevolg van Maasvlakte 2 in beeld te brengen voor de railinfrastructuur in oostelijke richting. Immers van de meer oostelijk gelegen zee- en stadshavens is bekend dat op middellange termijn de huidige capaciteit zal worden bereikt of overschreden. Duidelijk moet worden gemaakt dat daarvoor eventuele oplossingen uitvoerbaar zijn.	idem
5.21	Daarnaast zal in het plangebied mogelijk sprake zijn van vermenging van recreatief verkeer en bedrijfsverkeer, waaronder veel vrachtverkeer. De effecten van deze vermenging en mogelijke mitigerende maatregelen, zoals bijvoorbeeld openbaar vervoer naar het strand, dienen in het MER beschreven te worden. Aangetoond moet worden dat dergelijke maatregelen realistisch en uitvoerbaar zijn.	idem
	<i>Windturbines</i>	
5.22	Onderzoek de effecten ten gevolge van de windturbines ten aanzien van geluid, slagschaduw en, veiligheid, natuur en landschap. Voor relevante rekenmethodieken en normstellingen verwijst de Commissie naar het Activiteitenbesluit.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.23	Met betrekking tot geluid dient de ligging van de 47 dB-contour Lden te worden bepaald evenals het aantal woningen binnen deze contour.	idem
5.24	Onderzoek ook welke geluidbelasting optreedt in eventuele natuur- en stiltegebieden.	idem

5.25	Voor slagschaduw moet de contour van 5.6 uur worden berekend.	idem
5.26	De effecten op veiligheid (van personen/installaties, (vaar)wegen e.d.) dienen te worden bepaald en getoetst conform de het Handboek Risicozonering Windturbines (2014).	idem
5.27	Besteed daarbij ook aandacht aan de veiligheid voor bezoekers van de stranden.	idem
5.28	Wanneer windturbines op of nabij de dijk(en) worden geplaatst zal een onderzoek naar de veiligheid daarvan (stabiliteit van de dijken) moeten worden uitgevoerd.	idem
5.29	Ook het effect van de windturbines op (de werking van) de radar voor de scheepvaart en het vliegverkeer (o.a. defensie) moet worden bepaald.	idem
5.30	Onderzoek de landschappelijke effecten van de plaatsing van windturbines in het gebied.	idem
5.31	Laat via visualisaties zien hoe de zichtbaarheid is vanuit bijvoorbeeld Hoek van Holland, Oost- en Westvoorne en vanaf de stranden.	idem
5.32	Neem daarbij ook de cumulatieve effecten mee zoals interferentie met bestaande turbines in het gebied.	idem
5.33	Beschouw daarbij ook de eventuele verlichting op de windturbines (bij turbinehoogtes > 150 m. is verlichting t.b.v. luchtvaart verplicht).	idem
5.34	Bereken de energieopbrengst van de varianten en de daarmee vermeden emissies.	idem
	<i>Natuur - algemeen</i>	
5.35	De Commissie adviseert om de beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden, NNN-gebieden) binnen het studiegebied op kaart aan te geven en in te gaan op de grondslag van de bescherming.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.36	Beschrijf vervolgens op hoofdlijnen het ecologische functioneren van het plangebied en de directe omgeving. Aan welke aanwezige natuurwaarden kan een bijzondere betekenis worden toegekend en welke factoren zijn daarvoor sturend?	idem
5.37	Breng daarna de storingsfactoren in beeld die de natuurwaarden kunnen beïnvloeden. Naast de expliciet in de Notitie Reikwijdte & Detailniveau genoemde factoren (verzuring en vermesting door (stikstof)depositie, emissies naar water, habitataantasting door ruimtebeslag, licht, geluid) denkt de	idem

	Commissie ook aan (onderwater tijdens de aanlegfase)geluid, sterfte en barrièrewerking door windturbines.	
5.38	Daarnaast geeft de Commissie in overweging om na te gaan of van een deel van de nog niet in gebruik genomen kavels een ontheffing Tijdelijke Natuur kan worden aangevraagd.	idem
	<i>Natuur - Gevolgen voor Natura 2000-gebieden (Passende beoordeling)</i>	
5.39	In de Notitie R&D is aangegeven dat een Passende beoordeling wordt opgesteld. De Commissie adviseert die op te nemen als duidelijk herkenbare bijlage, en de kerninformatie over te nemen in het hoofdrapport. De Passende beoordeling kan worden opgesteld op een bij het plan passend detailniveau, met dien verstande dat: <ul style="list-style-type: none"> - Waar relevant gebruikt wordt gemaakt van kwantitatieve informatie. 	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.40	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik wordt gemaakt van de meest recente beschikbare monitoringgegevens. Bepaal op grond daarvan of habitattypen en soorten zich al dan niet boven de instandhoudingsdoelstelling (IHD) bevinden. 	Idem
5.41	<ul style="list-style-type: none"> - Locatie-specifieke informatie waar relevant bij de toetsing wordt betrokken, waaronder rustgebieden van zeehonden en niet-broedvogels (hoogwatervluchtplaatsen, slaapplekken, rui-locaties) en locaties die van belang zijn voor trekvisserij. 	Idem
5.42	<ul style="list-style-type: none"> - Haven en Industriecomplex Rotterdam is in het PAS aangewezen als categorie van projecten waarvoor ontwikkelingsruimte is gereserveerd. Breng met behulp van AERIUS in beeld hoeveel stikstofdepositie het plan mogelijk kan maken en of dit past binnen de gereserveerde ontwikkelingsruimte. Indien de gereserveerde ruimte niet volstaat dan dient, gebruik makend van het PAS-instrumentarium, gemotiveerd te worden hoe aantasting van de natuurlijke kenmerken voorkomen kan worden. 	Idem
5.43	<ul style="list-style-type: none"> - Ook ingegaan moet worden op de gevolgen van depositie van andere stoffen met een verzurende werking, waaronder SO_x (zwavel). 	Idem
5.44	<ul style="list-style-type: none"> - Bij sterftekosten gevolge van aanvaringen met windturbines onder voor Natura 2000-gebieden relevante vogelsoorten nagegaan dient te worden in hoeverre de (cumulatieve) sterfte 1% of meer van de natuurlijke sterfte kan bedragen. Beschrijf in dat geval wat dat betekent voor de IHD van de soort in kwestie. 	Idem

	<i>Natuur - Gevolgen voor NNN-gebieden</i>	
5.45	In het plangebied bevinden zich geen gebieden die behoren tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS genaamd). Ga echter na of de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt het behoud, herstel en/of de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een NNN-gebied kunnen beïnvloeden. Dit kan (in eerste instantie) kwalitatief.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.46	Beschrijf, indien negatieve ontwikkelingen niet zijn uitgesloten, in welke gebieden (en daarbinnen bij welke natuurbeheertypen) dat speelt, en doorloop het afwegingskader voor het NNN zoals beschreven in de (provinciale) Verordening Ruimte 2014.	idem
	<i>Natuur - Gevolgen voor beschermde soorten</i>	
5.47	Ga na in hoeverre het plan gevolgen kan hebben voor de staat van instandhouding van beschermde soorten en of, op grond van het voorkomen van beschermde soorten, verbodsbepalingen in zodanige mate overtreden worden dat (mitigerende) maatregelen nodig zijn om een ontheffing te verkrijgen voor de activiteiten die het plan mogelijk maakt.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.48	Geef belangrijke locaties waar beschermde soorten aanwezig zijn aan op kaart en ga in op de aard van het gebruik (standplaats, vaste verblijfplaats, broedkolonie etc.).	idem
5.49	Ga ook in op de (gevolgen voor) de ruimte die het hbR op Maasvlakte 2 heeft gereserveerd voor broedkolonies van meeuwen.	idem
5.50	Ten aanzien van windturbines is van belang dat het plangebied zich bevindt in een zone waar in het najaar stuw trek (geconcentreerde seizoenstrek) optreedt van vogels en mogelijk ook vleermuizen. Geen aan in hoeverre deze zone met trekverdichting beïnvloed kan worden door barrières ten gevolge van windturbines.	idem
5.51	Ga ook in op het orde-grootte te verwachten aantal aanvarings-slachtoffers door seizoenstrek van vogels en vleermuizen en eventuele lokale trek (slaaptrek) van vogels. Doe dit bij vleermuizen per soort en bij vogels per groep van soorten (bijv. steltlopers, zangvogels).	idem
5.52	Geef aan van welke soorten (al dan niet in cumulatie met andere windparken) de 1%-mortaliteitsnorm overschreden kan worden, en hoe daarmee wordt omgegaan teneinde negatieve gevolgen voor de staat van instandhouding te voorkomen.	idem

	<i>Lucht</i>	
5.53	Beschrijf de effecten van de voorgenomen activiteiten. Neem ook de emissies van schepen mee op het relevante deel van de vaarroute en tijdens laden en lossen.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.54	Kwantificeer voor de relevante alternatieven de verwachte bijdragen aan immissies van fijn stof (PM _{2,5} en PM ₁₀) en NO ₂ en indien relevant SO ₂ .	Idem
5.55	Presenteer de resultaten voor zover relevant op een kaart.	Idem
5.56	Maak in het MER aannemelijk dat het VKA realiseerbaar is binnen de luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer.	Idem
5.57	Maak inzichtelijk of de maatregelen die vereist waren om Maasvlakte 2 te kunnen realiseren, zoals emissiearme binnenvaartschepen, instellen milieuzonering vrachtverkeer, schermen bij tunnelmonden), ook nu nog (moeten) worden toegepast.	Idem
	<i>Geluid</i>	
5.58	Maak inzichtelijk dat de activiteiten inasbaar zijn binnen de huidige volgens de Wet geluidhinder vastgestelde geluidzone van Maasvlakte 2.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.59	Geef aan in hoeverre de geluidzone knellend is voor de gewenste activiteiten en mogelijke verruiming toch overwogen wordt. Hiermee wordt voorkomen dat bepaalde activiteiten, ondanks een beperkte impact op de omgeving, niet mogelijk zouden zijn.	Idem
5.60	Bepaal naast de geluideffecten volgens de wettelijke normen ook te verwachten effecten van laagfrequent geluid, zoals door schepen, procesindustrie en windturbines, op de nabijgelegen woongebieden.	Idem
	<i>Externe veiligheid</i>	
5.61	Ga bij de beschouwing over de externe veiligheid in op: - Transport, op- en overslag van de diverse gevaarlijke stoffen.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r.

		Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.62	- Te treffen veiligheidsmaatregelen in het kader van effect- en risicobeperking.	Idem
5.63	- Domino-effecten die ontstaan wanneer het falen van een gevarenbron leidt tot het falen van een andere gevarenbron.	Idem
5.64	Ga bij de beschouwing over veiligheid ook in op incident scenario's en op welke wijze deze bestreden kunnen worden.	Idem
5.65	Ga ook in op de relatie met bestaande rampenbestrijdingsplannen op water en op land.	Idem
	<i>Klimaat</i>	
5.66	Geef inzicht in de risico's van klimaatverandering voor de waterveiligheid (overstromingsrisico's als gevolg van een verhoogde zeespiegel).	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.
5.67	Beschrijf aan de hand van de specifieke kwetsbaarheid van het gebied de mogelijkheden tot adaptatie. Door bijvoorbeeld specifieke eisen te stellen aan de blauw groene structuur kan een belangrijke bijdrage geleverd worden aan een klimaatbestendige waterhuishouding van het gebied. Mogelijke strategieën en maatregelen voor klimaatadaptatie zijn opgenomen op www.ruimtelijkeadaptatie.nl .	Idem
	<i>Gezondheid</i>	
5.68	De kwaliteit van de leefomgeving kan van invloed zijn op de volksgezondheid. Hierbij is ook de (cumulatie van) luchtkwaliteit, geur, geluid en externe veiligheid van belang. Geef aan óf, en indien van toepassing, hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen binnen de diverse contouren voor NO ₂ , PM ₁₀ , geluid, geur en externe veiligheid liggen.	Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r. Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.

5.69	Geef aan wat de mogelijkheden zijn om de (cumulatieve) omvang van de blootstelling en daarmee de effecten op de kwaliteit van de leefomgeving te beperken.	Idem
	Overige aspecten	
	<i>Vorm en presentatie</i>	
5.70	<p><i>Overige aspecten: vorm en presentatie</i></p> <p>Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Zorg ervoor dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdttekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen; - een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen; - recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda. 	<p>Het MER beantwoordt aan het advies van de Commissie m.e.r.</p> <p>Deelreactie heeft geen aanleiding gegeven tot het aanpassen van de onderzoeksscope.</p>
5.71	<p>De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor; - de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn; - de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief. 	Idem